

Natuurinclusieve landbouw

Wat is natuurinclusieve landbouw?

Met deze term wordt bedoeld dat de landbouw wordt bedreven als werken in een levend ecosysteem en niet als voedselabriek. Natuurinclusieve landbouw moet leiden naar een landbouw die hoogwaardig en veilig voedsel oplevert, die het milieu minder belast én zorgt voor verbetering van biodiversiteit op het boerenland én de belevingswaarde van het agrarisch landschap verhoogt.

Natuurinclusieve landbouw: recept voor succesvoller agrarisch natuurbeheer?

Prof. Dr. Hens Runhaar, buitengewoon hoogleraar Beheer van Biodiversiteit en Agrarisch Landschap in Wageningen pleit voor minder vrijblijvendheid in agrarisch natuurbeheer en betere vergoedingen. ---- Interview A.M. Roestenberg

Het huidige agrarisch natuurbeheer levert helaas te weinig op voor milieu en biodiversiteit. Het blijft maar slecht gaan met grutto, tureluur, patrijs en leeuwerik en met veel insecten en plantensoorten van het boerenland. Ondanks dat bijna 20% van de boeren meedoet met agrarisch natuurbeheer. Boeren zijn gevangen in een systeem van noodzakelijk intensiveren: maximale productie tegen zo laag mogelijke prijs. Uit de recente fosfaatcrisis blijkt, dat de milieugrenzen eigenlijk al bereikt zijn.

Prof. Runhaar is van mening dat aan een oplossing -te vinden in natuurinclusieve landbouw- twee voorwaarden verbonden

zitten. Het agrarisch natuurbeheer moet minder vrijblijvend worden. Een strengere uitleg van de Europese vergroeningsdoelen, met liefst een puntensysteem waarin een reeks van lichte tot zware beheersmaatregelen zijn vastgesteld, geeft dan inzicht in de last van het beheer. Ook het percentage ecologisch beheerd oppervlak moet hoger dan nu. Uiteraard moet aan de verschillende trappen van zwaarte in beheer een passende vergoeding worden gekoppeld. En geen maatregel toepassen betekent dus ook: geen geld.

De huidige vergoeding via de groene doelen van het Europese GLB is algemeen lager dan gemaakte kosten en gederfde inkomsten. Er mag volgens Europese regels geen overheidsgeld bijgedaan worden, overheidssubsidie wordt beschouwd als verboden staatssteun. Maar een royale beloning kan ook gevonden worden in bijvoorbeeld betaling voor "maatschappelijke diensten". Denk bijvoorbeeld aan groenblauwe diensten voor ecologisch beheerde en schonere sloten waardoor het waterschap minder kosten maakt voor zuivering. Of aan peilverhoging in veengebieden waardoor er minder CO₂ vrijkomt uit verwerking van veengrond wat weer bijdraagt aan de klimaatdoelen. Ook kan de consument meer betalen voor natuurvriendelijk geproduceerde melk. En dat moet wèl met zo min mogelijk bureaucratische rompslomp bereikt worden.

Het debat over natuurinclusieve landbouw wordt momenteel breed gevoerd.

Boerenorganisaties en overheden zijn het erover eens dat de toekomst van de agrarische sector gevonden moet worden in een duurzame samenhang met natuur en landschap.

Spelers en meningen in het debat over natuurinclusieve landbouw

LTO Duurzaam ondernemen is van mening dat natuurinclusieve landbouw niks nieuws is, maar van oudsher tot de kern van het boerenbedrijf hoort. Boeren onderhouden het landschap, hebben het landschap gemaakt en dragen er als vanzelfsprekend zorg voor. Die zorg moet beter vormgegeven worden, zegt Hans Huijbers van LTO Duurzaam ondernemen. Dhr. Huijbers pleit ook voor meer precisielandbouw, met uitgekende bestrijdingsmiddelen en meer aandacht voor

maatregelen om bodemleven te versterken. De opbrengst neemt dan toe terwijl kosten bespaard worden.

Ook in de Tweede Kamer staat het natuurvriendelijk agrarisch bedrijf op de agenda. Er komt twee keer 20 miljoen beschikbaar voor meer activiteit in agrarisch natuurbeheer voor 2019 en 2020. Het geld komt uit herschikking van GLB gelden. Doelstelling is dat meer boeren deelnemen aan agrarisch natuurbeheer, maar er komt ook een aantal experimenten met natuurinclusieve landbouw. Dat besluit is op 15 juni door staatssecretaris Van Dam op aandrang van de Tweede Kamer genomen.

Boerennatuur.nl vertegenwoordigt de 40 collectieven voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Deze organisatie ziet natuurinclusieve landbouw als een waardevol concept in de transitie naar een landbouw die op alle fronten beter rekening houdt met de natuur. Een duidelijke definitie wordt echter gemist. Extra inspanningen zijn nodig van overheid, sector en keten – een dergelijke transitie komt niet vanzelf tot stand.

Boerennatuur.nl vindt ook dat natuurinclusieve landbouw duidelijk iets anders is dan agrarisch natuurbeheer. Het gaat bij agrarisch natuurbeheer om randen en deelopervlakken van het boerenbedrijf, terwijl de inclusieve landbouw in alle bedrijfsaspecten rekening houdt met natuur, milieu en biodiversiteit. Beroennatuur.nl heeft op haar website een position paper en biedt iedere twee weken een interview met een bedrijf dat de overstap maakt naar natuurinclusieve landbouw. Zie:

www.boerennatuur.nl

Er zijn in het land diverse initiatieven om tot natuurinclusieve bedrijfsvoering te komen, en om verdienmodellen uit te proberen. Bijvoorbeeld het Boerengilde (Noord Nederland) levert natuurvriendelijk geproduceerde melk, te koop via Jumbo en Plus tegen 2 cent hogere prijs voor de consument. De Stichting Natuurlijk Melken doet op wetenschappelijke wijze experimenten met een efficiënte natuurvriendelijke bedrijfsvoering en publiceert erover.

Het ministerie van EZ heeft "Groen Kennisnet" de opdracht gegeven om de publicaties over natuurinclusieve landbouw bij te houden:

<http://www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/dossier/Dossier-Natuurinclusieve-landbouw.htm>

De Wageningse brochure: <http://www.wur.nl/nl/artikel/Brochure-Op-weg-naar-een-natuurinclusieve-duurzame-landbouw.htm>

Het Rijksrapport:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/01/maatregelen-natuurinclusieve-landbouw>